

Klasifikácia podľa kritérií

Podľa zákona č. 245/2008 Z. z. (§ 55, ods. 6) sa ustanovuje, že hodnotenie vykonané formou klasifikácie sa vyjadruje v jednotlivých vyučovacích predmetoch klasifikačnými stupňami: 1 – výborný, 2 – chváľitebný, 3 – dobrý, 4 – dostatočný, 5 – nedostatočný.

Kritériom udelenia určitého klasifikačného stupňa žiakovi/žiačke má byť zrejmá (merateľná) úroveň kvality alebo kvantity jeho/jej výkonu v učení sa podľa príslušného vzdelávacieho programu a výkonového štandardu, pričom je s týmito úrovňami vopred oboznámený/á a rozumie im. Je preto nutné pred klasifikáciou, aj v priebežnom hodnotení, žiakov informovať, ktorá úroveň výkonu v učení zodpovedá určitému klasifikačnému stupňu. ČO? Má žiakovi/žiačke odpovedať na otázky: „Prečo som bol/a touto známku hodnotený/á?“ „Prečo som dostal/a jednotku päťku?“ Ak žiak/žiačka vie, čo jednotlivé klasifikačné stupne znamenajú v procese aj vo výsledkoch jeho/jej učenia sa, potom sa môže hodnotiť a motivovať, ktoré úrovne chce a vie dosiahnuť, a tiež môže rozhodovať, čo je vo vzťahu k sebe a spolužiakom spravodlivé, a čo nie je.

Používanie hodnotenia klasifikačnými stupňami by nemalo vo výučbe predmetov dominovať, lebo sa viaže prevažne na reproduktívne metódy učenia sa, keď žiak/žiačka prerozpráva alebo prepíše „približne“ presne to, čo je napísané v textoch učebnice, alebo rieši učebné úlohy podľa vzorov, vzorcov a určených postupov, ktoré musí rešpektovať. Hodnotenie klasifikačnými stupňami nie je vhodné pri tvorivých učebných úlohách a produktívnych metódach učenia sa. Ďalej sú uvedené rôzne varianty vzťahov klasifikačných stupňov a úrovní výkonov žiakov.

Ukážka rôznych variantov vzťahov klasifikačných stupňov a úrovní výkonov žiakov.

Klasifikačné stupne	Súlad s obsahom témy, učiva	Postup vysvetľovania témy, učiva	Výsledok riešenia učebnej úlohy	Aktivita v riešení učebnej úlohy
1 – výborný	samostatne , obsažne a k podstate	presne v obsahovej postupnosti	správne vo výsledku aj postupe	so záujmom a aktívne
2 – chváľitebný	menej samostatne , obsažne a k podstate s malou pomocou	menej presne , s malými chybami v obsahovej postupnosti	s malými chybami v postupe riešenia úlohy, ale so správnym výsledkom	s nízkou mierou povzbudenía a motivovania
3 – dobrý	prevažne s pomocou vypovedá podstatu	prevažne nepresne a s pomocou v obsahovej postupnosti	prevažne nesprávne , s náznakmi postupu riešenia	prevažne s povzbudením a motivovaním
4 – dostatočný	iba s pomocou málo obsažne a prevažne nesúladne s témou, učivom	málo presne s pomocou v obsahovej postupnosti	nesprávne so snahou o riešenie	iba s povzbudením a motivovaním

5 – nedostatočný	ani s pomocou súladi s obsahom témy a učiva nevypovedá o čom?	nepresne v obsahovej postupnosti	nesprávne bez snahy o riešenie	odmietavo, pasívne, nespolupracuje
---------------------	--	---	---	---

Klasifikačné stupne sa v právomoci učiteľov nemôžu stať prostriedkom porovnávania, zastráňovania, sankcionovania ani trestania žiakov, prípadne *zľutovania sa* nad niektorými z nich. Ani táto forma hodnotenia nemôže ponížovať dôstojnosť žiaka/žiačky, podceňovať alebo naopak, preceňovať jeho/jej vedomosti a schopnosti. Nemôže tiež podliehať sympatiám a antipatiám zo strany učiteľov, ich náladám, emóciám, momentálnej životnej situácii a zdravotnému stavu, a nemôže viesť ani k získavaniu obvyklých darov.

Spracovala: doc. PaedDr. Milena Lipnická, PhD.